

REFERAT Økonomiudvalget d. 21-05-2026

Mødedato Torsdag d. 21. maj 2026 kl. 08:00

Mødested Lokale 121

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Orientering - 21. maj 2026.....	4
Politisk ledelsesinformation.....	5
Budget 2027 - Økonomiudvalgets område.....	6
Tønder Forsyning - Årsrapporter 2025 og generalforsamling 2026.....	7
Justering af rammer for afholdelse af valg i Tønder Kommune.....	9
Udvikling af industriparken.....	12
Sponsorstøtte - Speedway - Tim Sørensen Racing.....	15
Anlægsbevilling og frigivelse af midler til Klubhus 2025 - Next Generation House.....	17
Tillægsbevilling til anlægsbevilling og frigivelse af rådighedsbeløb – Renovering af faglokaler på T.....	18
Udviklingsmuligheder Lakolk Butikcenter.....	20
Anmodning om igangsættelse af planlægning for butikker ved Tjørnevej i Toftlund.....	23
Forslag til kommuneplantillæg, lokalplan og miljørapport for Projekt #5A (VE2022) Borg-Visby ve.....	26
Anlægsbevilling og frigivelse af midler til vandløbsprojekt i Landeby Bæk.....	28
Lukket.....	30
Lukket.....	31
Lukket.....	32
Underskriftsark.....	33

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

00.22.00-P35-4-25

Sagsfremstilling

Godkendelse af dagsordenen til dagens møde.

Indstilling

Borgmesteren indstiller,

at dagsordenen godkendes.

Beslutning

Indstillingen godkendt.

Claus Hansen deltog ikke i mødet.

Punkt 2: Orientering - 21. maj 2026

00.22.00-P35-4-25

Sagsfremstilling

Orientering fra Borgmesteren.

Indstilling

Borgmesteren indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning

- Delingsaftale vedr. sundhedsreform med Region Syddanmark er indgået
- Internationale studerende til Tønder
- Status Børne- og Familieafdelingen
- Henvendelse fra TMT
- Besøg fra Horodok Kommune i efteråret 2026
- Udviklingsstrategi – bybesøg i Toftlund, Agerskov og Løgumkloster
- Erhvervsstrategisk Forum starter op i juni måned
- Deltagelse i KØF og Kommunalt Topmøde

Claus Hansen deltog ikke i mødet.

Punkt 3: Politisk ledelsesinformation

00.15.20-Ø00-1-26

Beslutningstema

Økonomiudvalget orienteres om anvendelsen af den digitale ledelsesinformation.

Sagsfremstilling

Den digitale ledelsesinformation er tilgængelig for Kommunalbestyrelsen og for den øverste administrative ledelse i kommunen

Ledelsesinformationen indeholder blandt andet oplysninger om

- Økonomi
- Personale
- Borgere, og
- udvalgte data inden for fagområderne

Såfremt udvalget måtte ønske det, kan den digitale ledelsesinformation, indgå som et fast orienteringspunkt mindst én gang i kvartalet med henblik på at give en status på økonomien samt på udvalgte indsatser og aktiviteter inden for udvalgets område.

[Forventet tid: 15-20 min, Deltager: Allan Hansen]

Indstilling

Stabschefen for Økonomi, Løn & IT indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning

Orienteringen taget til efterretning.

Claus Hansen deltog ikke i mødet.

Punkt 4: Budget 2027 - Økonomiudvalgets område

00.30.00-S00-7-26

Beslutningstema

Opstart af de indledende drøftelser vedrørende budgetprocessen for budget 2027.

Sagsfremstilling

Økonomiudvalget har på mødet den 19. marts 2026 godkendt tidsplan og proces for budgetlægningen for budget 2027.

Demografiske reguleringer udmøntes på fagudvalgene

I henhold til rammeudmeldingen er der i det vedtagne budget 2027-2030 på serviceudgifterne indarbejdet en reduktionspulje på 56 mio. kr., svarende til 14 mio. kr. årligt. Udmøntningen sker som en teknisk rammereduktion/generel nedjustering af pris- og lønfremskrivning.

Der er ikke afsat en pulje til udvidelser. Afhængig af Økonomiaftalens økonomiske indhold kan servicerrammeløftet anvendes til prioritering af nødvendige udvidelser:

Fagudvalgene kan fremsætte forslag til nødvendige tilpasninger for at opnå balance i budgettet til senere prioritering på budgetseminaret.

Hvis et fagudvalg ønsker at omprioritere budgetmidler, skal det ske inden for udvalgets eget område.

På baggrund af regnskabsresultat 2025 gennemføres der en analyse af fællesområderne i forhold til det stigende mindre forbrug. Resultatet af analysen kan eventuelt understøtte muligheden for et økonomisk råderum på driften til nye indsatser i forlængelse af visions- og strategiplan eller "Fremtidens skole og dagtilbud" (§17. stk.4 udvalget)..

På mødet indledes drøftelserne i forhold til:

- Behov for nødvendige tilpasninger for at opnå balance i budgettet
- Eventuelle ønsker til omprioriteringer indenfor eget område

Indstilling

Direktionen indstiller

at udvalget indleder drøftelserne af budget 2027 for fagudvalgets område på baggrund af rammeudmelding.

Beslutning

Budget 2027 drøftet og status på udvalgsområdet taget til efterretning, sagen genoptages i juni mødet.

Claus Hansen deltog ikke i mødet.

Punkt 5: Tønder Forsyning - Årsrapporter 2025 og generalforsamling 2026

00.13.00-G00-1-26

Beslutningstema

I denne sag skal Tønder Forsynings årsrapporter for 2025 godkendes. Derudover skal borgmester og kommunaldirektør bemyndiges til at gennemføre den forestående generalforsamling.

Sagsfremstilling

Tønder Forsyning har fremsendt årsrapporter med tilhørende statusprotokollat samt dagsordenspunkter til den kommende generalforsamling i Tønder Forsyning.

Dagsordenen til generalforsamling er:

1. Valg af dirigent
2. Forelæggelse af årsrapport til godkendelse
3. Beslutning om anvendelse af overskud eller dækning af underskud i henhold til godkendt årsrapport
4. Valg af medlemmer til bestyrelsen, herunder valg af formand og næstformand
5. Valg af revisor
6. Forslag om ændring af vederlagsstruktur
7. Eventuelt

Det har siden 2008 været praksis, at Kommunalbestyrelsen på sit møde umiddelbart inden generalforsamlingen behandler både årsrapport og dagsorden og bemyndiger borgmester og kommunaldirektør til at gennemføre generalforsamlingen.

Tønder Forsyning A/S hovedaktiviteter er gennem 100 % ejede datterselskaber at varetage vandforsynings-, spildevands- og affaldsaktiviteter samt deponi og vedvarende energi i Tønder Kommune. Aktiviteterne på de enkelte forsyningsområder drives efter gældende lovgivning og efter nærmere aftale med Tønder Kommune, som ejer selskabskapitalen i selskabet. Fællesfunktioner, herunder medarbejdere og bilpark, er placeret i datterselskabet Tønder Service A/S.

De enkelte datterselskaber drives efter "hvile-i-sig-selv" principper, således at indtægter og omkostninger skal balancere over tid.

Koncernens samlede nettoomsætning var i 2025: 244,7 mio. kr., og årets resultat var 46,8 mio. kr.

Driftsoverskuddet indgår i finansieringen af årets anlægsinvesteringer. Der er foretaget investeringer for 60,5 mio. kr., hvoraf 16,4 mio. kr. er lånefinansieret.

Regnskabet er revideret af revisionsfirmaet PWC og underskrevet af hele bestyrelsen. PWC har forsynet årsregnskaberne med en revisionspåtegning uden forbehold og fremhævelser.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller,

at årsrapporter godkendes,
at borgmesteren og kommunaldirektøren bemyndiges til at gennemføre generalforsamlingen, og
at indstillingen videresendes til Kommunalbestyrelsen.

Beslutning

Indstillingen anbefales.

Claus Hansen deltog ikke i mødet.

Bilag

GF dagsorden 2026 for Tønder Forsyning AS.pdf

Tønder_Forsyning_-_Revisionsprotokollat_2025_(2)_0 1

Tønder_Forsyning_A-S_-_Årsrapport_2025_(1)_0

Tønder_Service_A-S_-_Årsrapport_2025_(1)_0

Tønder_Vand_A-S_-_Årsrapport_2025_(2)_0

Tønder_Spildevand_A-S_-_Årsrapport_2025_(1)_0

Tønder_Affald_A-S_-_Årsrapport_2025_(1)_0

Tønder_Deponi_A-S_-_Årsrapport_2025_(1)_0

Tønder Vedvarende Energi A-S - Årsrapport 2025 (1)_0

Punkt 6: Justering af rammer for afholdelse af valg i Tønder Kommune

84.08.00-A00-1-24

Beslutningstema

I denne sag skal Økonomiudvalget træffe principbeslutning om justering af rammerne for afholdelse af valg i Tønder Kommune, hvorefter det udarbejdede forslag til justering af rammerne sendes i høring hos de lokale partiforeninger, Handicaprådet, 60+ Seniorrådet og de berørte lokalråd forinden behandling i Kommunalbestyrelsen.

Historik

I forbindelse med valgbestyrelsesmøderne forud for kommunalvalget (KV 25) i 2025 og igen i forbindelse med det netop afviklede folketingsvalg (FT 26), opfordrede valgbestyrelsen forvaltningen til at se på antallet af afstemningssteder.

Der har siden kommunesammenlægningen i 2007 været 22 afstemningssteder i Tønder Kommune. I 2014 behandlede Økonomiudvalget et forslag om sammenlægning af Sdr. Sejerslev og Højer, Visby og Bredebro, Branderup og Agerskov, samt Nr. Løgum og Løgumkloster. Vedtagelse af forslaget ville have reduceret antallet af afstemningssteder i Tønder Kommune fra 22 til 18. Økonomiudvalget besluttede at sende forslaget i høring til de lokale partiforeninger samt til Handicaprådet, Ældrerådet og Landdistriktsudvalget.

På baggrund af de indkomne høringssvar fra de politiske partier, blev det vurderet, at der ikke umiddelbart var flertal for ændring af de nuværende valgdistrikter, udover afstemningssted Sdr. Sejerslev. Det blev derfor besluttet ikke at arbejde videre med sagen, da det med processen forbundne ressourceforbrug ikke blev vurderet at være proportionelt med gevinsten ved ændring af alene ét afstemningssted.

Sagsfremstilling

På baggrund af opfordringen fra valgbestyrelsen har forvaltningen evalueret strukturen af afstemningssteder efter de seneste valg, og udarbejdet dette forslag til rammer for, hvordan en omstrukturering af valgdistrikterne kan imødekomme nuværende og fremtidige krav til afvikling af valg handlinger i Tønder Kommune.

Den primære begrundelse for omstrukturering af valgdistrikterne er, at den demografiske udvikling i kommunen gør det hensigtsmæssigt at afvikle valgene mere effektivt ved at samle vælgere på færre, men større, afstemningssteder. En sammenlægning vil samtidig reducere behovet for valgstyrere og øvrigt personale, idet alle afstemningssteder – uanset størrelse – skal bemannes med mindst 5 valgstyrere og 1 tilforordnet vælger, foruden 1 administrativ valgsekretær samt et antal administrative tællere. Erfaringerne viser, at det har været udfordrende for de lokale partiforeninger at bemane alle 22 afstemningssteder fuldt ud ved de seneste valg. En sammenlægning af valgdistrikter vil medføre et minimalt øget behov for valgstyrere eller tilforordnede vælgere på de største steder, og dermed reducere behovet for valgstyrere og tilforordnede vælgere samlet set.

Siden KV 25 anvendes der digitale valglister på alle afstemningssteder, hvilket markant reducerer ekspeditionstiden ved afstemningsbordene. Digitaliseringen medfører øgede krav til valgstyrernes IT-kompetencer og IT-ressourcer for at sikre den nødvendige support på valgdagen. Dette krav er vanskeligt at imødekomme med det nuværende antal IT-medarbejdere og antallet af fysiske afstemningssteder.

Derudover har den generelle digitalisering og udviklingen i samfundet medført øgede krav til valgberedskab og sikkerhed. Samtidig er kravene til handicaptilgængelighed og hjælpemidler på valgstederne stigende, hvilket er vanskeligere at imødekomme på de mindre afstemningssteder. Forvaltningen oplever som følge heraf udfordring med udbuddet af egnede afstemningssteder i alle 22 valgdistrikter. Dette bl.a. fordi afstemningsstederne skal kunne imødekomme krav til handicaptilgængelighed, og at forvaltningen, som et led i nye krav til beredskabssetup, skal anvise backup afstemningssteder, hvilket langt fra er muligt i alle valgdistrikter i dag.

I nogle valgdistrikter er udbuddet af relevante, fysiske lokationer til afholdelse af valg yderst begrænset. Dette giver aktuelt en udfordring for Sdr. Sejerslev valgdistrikt, hvor det tidligere afstemningssted i forsamlingshuset pt. er under konkursbehandling, og det derfor er usikkert, om der fortsat kan afvikles valg i lokalerne.

Som supplement kan det oplyses, at fra kommunalvalget i 2021 til kommunalvalget i 2025 er antallet af afstemningssteder reduceret med 69 på landsplan, mens stemmeprocenten steg fra 67,2% i 2021 til 69,2% i 2025. I de sønderjyske kommuner har Haderslev reduceret antallet af valgsteder fra 34 til 22 valgsteder svarende til 35 %. De øvrige sønderjyske kommuner har ikke reduceret antallet af valgsteder i seneste kommunalvalgsperiode.

Stemmeberettigede pr. afstemningssted i gennemsnit i de sønderjyske kommuner ved Kommunalvalget 2025.

Data jf. Valg.dk

Kommune	Tønder	Aabenraa	Sønderborg	Haderslev
Antal afstemningssteder	22	18	17	22
Antal stemmeberettigede	29.002	46.882	59.907	44.504
Antal stemmeberettigede pr. afstemningssted i gennemsnit	1.318	2.605	3.524	2.023

Se bilag 1 for antal stemmeberettigede og antal afgive stemmer på Tønder Kommunes 22 nuværende afstemningssteder ved Kommunalvalget 2025.

Der tages udgangspunkt i data fra Kommunalvalget, da der her er flere stemmeberettigede i Tønder Kommune end ved Folketingsvalget, grundet krav om dansk statsborgerskab.

Forslag til justering af rammer

På baggrund af ovenstående foreslås at afstemningssteder med under 500 stemmeberettigede flyttes til et nærtliggende afstemningssted, bortset fra Rømø. Rømø vil, hvis der ses bort fra dæmningen, være omfattet af valglovens § 54, stk. 5 om mulighed for at brevstemme på afsides beliggende øer, der ikke udgør et selvstændigt afstemningssted. Herudover foreslås det, at afstemningssted Nørre Løgum flyttes til Løgumkloster grundet den korte geografisk afstand. Med forslaget reduceres de nuværende 22 valgsteder til 16 valgsteder.

	Nuværende afstemningssted	Antal stemmeberettigede KV / FV	Nærtliggende afstemningssted	Afstand i km.*
1	Branderup	392 / 336	Agerskov	4,7
2	Visby	411 / 358	Bredebro	6,9
3	Sdr. Sejerslev	458 / 346	Højer	3,7
4	Vodder	463 / 383	Brøns	8,1
5	Døstrup	498 / 391	Skærbæk	5,8
6	Nørre Løgum	1.011 / 896	Løgumkloster	1,5

*Afstand er målt fra afstemningssted til afstemningssted.

Supplerende tiltag

Justering af valgdistrikterne kan ikke stå alene i forhold til at fastholde vælgernes opmærksomhed på at deltage i demokratiet og stemme til valghandlinger, men bør suppleres af øvrige relevante tiltag.

Med inspiration fra andre kommuner, eksempelvis Haderslev Kommune, kan der etableres pop-up brevstemmesteder efter behov indenfor det geografiske område, der tidligere har udgjort et særskilt valgdistrikt inden sammenlægning. Valgbestyrelsen bemyndiges til at justere brugen af pop-up brevstemmesteder efter behov.

Muligheden for at brevstemme på nuværende brevstemmesteder og brevstemning i eget hjem synliggøres yderligere. Brevstemmestederne gøres let tilgængeligt med tilpassede åbningstider. Valgbestyrelsen bemyndiges til at fastsætte tilpassede åbningstider efter behov, så tilgængeligheden forbedres.

Økonomi

Det forventes, at justeringen af rammerne for afholdelse af valg ikke vil medføre øgede udgifter, og kan afholdes inden for nuværende ramme.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at der træffes principbeslutning om justering af rammer for valgafholdelse i Tønder Kommune,

at valgbestyrelsen bemyndiges til at træffe beslutningen om brevstemmesteder i overensstemmelse med forslaget,

at Økonomiudvalget sender forslaget til justering af rammerne i høring til de lokale partiforeninger samt til Handicaprådet, 60+ Seniorrådet og berørte lokalråd, og

at indstillingen med de indkomne høringssvar, videresendes til Kommunalbestyrelsen.

Beslutning

Økonomiudvalget sender forslaget til høring hos de nævnte parter, og afventer stillingtagen til efter at høringssvar er modtaget retur.

Claus Hansen deltog ikke i mødet.

Bilag

Stemmeberettigede Tønder Kommune FV26 og KV25

Kort over ændringsforslag

Punkt 7: Udvikling af industriparke

01.02.17-G01-1-25

Beslutningstema

Der skal i denne sag tages stilling til om og hvordan, Tønder Kommune viderefører arbejdet med etablering af en eller flere industriparke samt udvikling af eksisterende områder, efter at Erhvervsstyrelsen i 2025 gav afslag på statslig udpegning.

Historik

Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget godkendte den 4. november 2024, at forvaltningen proaktivt kunne arbejde for etablering af en Industripark i Tønder Kommune. Initiativet tog udgangspunkt i Regeringens såkaldte "Rød Løber"-ordning, der skal medvirke til at udpege fem arealer i Danmark hvor der skal etableres produktionsvirksomheder.

Den 15. maj 2025 indsendte Tønder Kommune en ansøgning om etablering af 'Statens Industripark - Tønder' til Erhvervsstyrelsen.

Den 28. oktober 2025 modtog Tønder Kommune meddelelse om, at kommunen ikke var udpeget som en af 11 statslig udpegede industripark kommuner.

Sagsfremstilling

Tønder Kommune søgte i 2025 om statslig udpegning af en industripark, men fik afslag. Der er siden arbejdet efter, at Kommunen selvstændigt arbejder videre med:

- Etablering af en ny større industripark, samt
- Udvikling/udvidelse af udvalgte eksisterende erhvervsområder til mindre industriparke.

Temaet har indgået i Kommunalbestyrelsens strategidrøftelser i første halvår af 2026 og indarbejdes i forslaget til en ny kommuneplanstrategi.

Arbejdet med industriparke vurderes at kunne understøtte flere strategiske mål:

- Nye industriarbejdspladser, der kan modvirke befolkningsnedgang og give grundlag for øget tilvækst til uddannelsesområdet
- Stigende efterspørgsel på større, sammenhængende erhvervsarealer
- Mangel på kvalificeret arbejdskraft, som kræver attraktive virksomheder med flere jobmuligheder
- Styrkelse af kommunens erhvervsprofil
- Udnyttelse af lokal VE-produktion i energitunge industrier
- Grænsenær placering, der giver adgang til tysk arbejdskraft

Forvaltningen vurderer, at arbejdet nu kan gå ind i en ny fase, men at dette kræver en række politiske afklaringer om bl.a. hvilke industri typer, der skal prioriteres, ønsket lokalisering af industripark(er), den økonomiske rammesætning for satsningen, samt drøftelse af behov for en arealopkøbsstrategi, inspireret af bl.a. Esbjerg Kommune. En arealstrategi som binder i et paradigmeskifte for Tønder Kommune, hvor Kommunen er meget mere proaktiv arealreservationer og muligheder for at tiltrække potentielle virksomheder hurtigt ved interesse. Til dato har Kommunen kun haft mindre arealer til rådighed i eksisterende områder. Efterspørgslen er stigende for væsentlig større arealer, ligesom der samtidig skal være plads til de mindre udviklinger i de større byer.

I realiteten vil det videre arbejde således forløbe i to spor: Spor A, der omhandler udvikling af en ny større industripark i et stort sammenhængende område og Spor B, der omhandler udvikling/udvidelse af udvalgte eksisterende erhvervsområder

Forslag til procesplan:

Spor A - udvikling af en ny større industripark

Trin 1 (maj/juni 2026): Politisk stillingtagen til igangsættelse af udviklingsplan

Der afdækkes indledningsvist en række centrale forhold vedrørende udviklingsplanen, herunder:

- Antal berørte beboelsesejendomme
- Berørte ejendomme med dyrehold
- Infrastruktur og adgangsforhold for medarbejdere og tung transport
- Geografisk placering i kommunen (øst/vest/nord/syd)
- Samspil med øvrige arealinteresser
- Tilgængelighed af ressourcer (El, vand, osv.)

Materialet fremlægges på minibudgetseminar, inkl. oplæg til arealopkøbsstrategi.

Trin 2: (august 2026): Stillingtagen til grundlag og økonomi

- Fastlæggelse af politiske mål og retningslinjer
- Økonomisk rammesætning for udvikling af parken, herunder erhvervelse af areal, intern organisering og ekstra ressourcebehov til opgaven nu og for realiseringen.

Trin 3: (oktober/november 2026): Udkast til udviklingsplan

- Politisk behandling af udkast til gennemarbejdet udviklingsplan for en industripark i Tønder med indsatsbehov for realiseringen
- Beslutning om videre proces.

Der vil i processen foregå en parallel dialog med Tønder Erhvervsråd, Forsvaret, Invest in Denmark, URS, lokale interessenter som kan understøtte udviklingen som eksisterende virksomheder, ejendomsmæglere, finansieringsmuligheder, juridiske kompetencer samt tilsvarende, som sammen vil stå fælles om udviklingsplanen for Industriparken om tiltrækning af potentielle industrivirksomheder

Spor B - udvikling/evt. udvidelse af eksisterende, mindre erhvervsområder

Trin 1 (juni/august 2026): Afdækning

- Screening og identifikation af eksisterende erhvervsområder med udvidelsespotentialer - samt hvilke som bør overvejes udtaget af plangrundlaget.

Trin 2: (august/september 2026): Stillingtagen til grundlag og økonomi

- Fastlæggelse af mål og retningslinjer for mindre, bynære industriarker i tilknytning til eksisterende områder
- Økonomisk rammesætning, herunder erhvervelse af areal, intern organisering og ressourcebehov til opgaven.

Trin 3: (Efterår 2026) - politisk udvælgelse

- Valg af konkrete erhvervsområder, der skal arbejdes videre med og som indgår i Kommuneplanrevisionen.

Økonomi

Trin 2 i begge spor indebærer behov for politisk stillingtagen til den økonomiske rammesætning for udvikling af industriarkerne, finansiering af arealopkøb samt prioritering af ressourcer til intern organisering og projektledelse for den videre indsats for at realisere industriparken i tæt samspil med Tønder Erhvervsråd.

Forvaltningen anbefaler, at der indgår en politisk drøftelse af, om Tønder Kommune skal indføre en reel arealopkøbsstrategi som et strategisk redskab for at forberede Kommunen på den stigende efterspørgsel på større erhvervsarealer til nye produktionsvirksomheder.

Lovgrundlag

Planloven

Den kommende kommuneplanstrategi for Tønder Kommune

Tønder Kommunes Arealstrategi

Indstilling

Fagchefen for Plan, Klima, Byudvikling og Ejendomme indstiller,

at igangsætte udarbejdelsen af en udviklingsplan for en ny større industripark (SPOR A, trin 1),

at igangsætte afdækning af eksisterende erhvervsområder med potentiale for udvidelse (SPOR B, trin1), og

at forvaltningen udarbejder oplæg til arealopkøbsstrategi til politisk drøftelse.

Beslutning

Indstillingen godkendt, der tages dialog med Jordkøbsnævnet omkring udmøntningen.

Claus Hansen deltog ikke i mødet.

Bilag

Masterpræsentation - Industripark - maj 2026

Punkt 8: Sponsorstøtte - Speedway - Tim Sørensen Racing

18.20.02-Ø40-3-26

Beslutningstema

Under denne sag skal der tages stilling til markedsføringstilskud til sportsudøvere i henhold til Tønder Kommunes eliteidrætspolitik.

Der er modtaget en ansøgning fra følgende udøver:

- Tim Sørensen - Speedway

Sagsfremstilling

Tønder Kommune modtager løbende ansøgninger om markedsføringstilskud fra lokale eliteidrætsudøvere. Tilskuddet gives med henblik på at støtte idrætsudøvere fra kommunen, som konkurrerer på højt nationalt eller internationalt niveau, og som samtidig kan bidrage til at synliggøre Tønder Kommune gennem deres sportslige aktiviteter.

Der er i denne sag modtaget en enkelt ansøgning.

Tim Sørensen Racing – Speedway

Tim Sørensen er en professionel speedwaykører der konkurrerer på internationalt niveau. Tim Sørensen er bosat i Skærbæk.

I ansøgningen påpeges resultater fra 2025 hvor han opnåede en 3. plads i den polske liga samt en forbedret placering ved det danske mesterskab.

Tim Sørensen har tidligere opnået markante resultater, herunder flere DM-guld for hold, EM- og VM-medaljer samt deltagelse på landsholdet siden 2012.

I 2026 vil han fokusere på den danske liga (Grindsted Speedway) og den polske liga (Wybrzeze Gdansk), hvor han er blevet udpeget som holdkaptajn. Målsætningerne er oprykning i Polen og en top-5 placering ved DM.

Tønder Kommune bliver eksponeret på udstyr og via sociale medier samt gennem øvrige aktiviteter og arrangementer.

Tim Sørensen har modtaget støtte fra Tønder Kommune siden 2021.

Økonomi

Det foreslås at bevillige et sponsorat på 15.000 kr. til ansøgeren.

Der resterer 525.000 kr. i ikke disponerende midler på markedsføringskontoen.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller,

at der bevilliges et sponsorat på 15.000 kr. til ansøgeren, og

at sponsorstøtten finansieres via markedsføringskontoen

Beslutning

Indstillingen godkendt.

Claus Hansen deltog ikke i mødet.

Bilag

Ansøgning om støtte 2026 Tim Sørensen Racing.

Punkt 9: Anlægsbevilling og frigivelse af midler til Klubhus 2025 - Next Generation House

18.12.00-A00-1-23

Beslutningstema

Under dette punkt skal der tages stilling til bevilling og frigivelse af rådighedsbeløb til Klubhus 2025 - Next Generation House.

Historik

Fra vedtagelsen af masterplan for Tønderhallerne er der løbende afsat anlægsmidler. Som noget af det første (budget 2021) blev det besluttet at arbejde med Klubhus for Alle - nu Klubhus 2025- Next Generation House. Der blev arbejdet med et budget på 9,75 mio. kr. Heraf skulle initiativgruppen selv skaffe 1/3 svarende til 3,25 mio. kr. Tønder Kommune har afsat 6,5 mio. kr. i rådighedsbeløb.

I 2023 blev der bevilliget og frigivet 375.000 til projektering af Klubhus for Alle. Restbeløbet i anlægsbudgettet udgør hermed 6.125.000 kr.

Sagsfremstilling

Initiativgruppen bag Klubhus for Alle - Next Generation House har indsendt ansøgning om at få bevilliget og frigivet 6.125.000 kr. afsat som rådighedsbeløb til realisering af masterplan for Tønderhallerne.

Initiativgruppen har indsamlet midler til projektet samt opnået rabatter der gør, at de kan gennemføre projektet som planlagt med den kommunale medfinansiering på 6.125.000 kr.

Det er initiativgruppen ønske at starte byggeprocessen til efteråret efter afvikling af EM i Faustball i Bankparken.

Ansøgning og budget for byggeriet er vedhæftet som bilag.

Økonomi

Der er afsat rådighedsbeløb på 6.125.000 kr. i anlægsbudgettet.

Indstilling

Vicekommunaldirektøren indstiller,

at det besluttes, om der skal meddeles anlægsbevilling og frigivelse af 6.125.000 mio. kr., og at indstillingen i bekræftende fald videresendes til Kommunalbestyrelsen.

Beslutning

Indstillingen anbefales.

Claus Hansen deltog ikke i mødet.

Bilag

Ansøgning frigivelse af midler Tønder kommune.pdf

Etableringsomkostninger Klubhus

Punkt 10: Tillægsbevilling til anlægsbevilling og frigivelse af rådighedsbeløb – Renovering af faglokaler på Tønder Grundskole

17.00.00-G01-324-23

Beslutningstema

Det skal besluttes, om der gives tillægsbevilling til anlægsbevilling og frigivelse af rådighedsbeløb til anlægsprojekt Tønder Grundskole - Renovering af faglokale.

Historik

I januar 2024 blev der givet en anlægsbevilling og frigivelse af rådighedsbeløb på 3,900 mio. kr. til renovering af faglokaler Tønder Grundskole.

Projektet var beskrevet som renovering af faglokaler for at skabe et mere åbent og inkluderende læringsmiljø, der understøtter værkstedsarbejde, praksisfaglige aktiviteter og makerspace. Det betyder bl.a., at der skal åbnes mellem de eksisterende lokaler, så elever og lærere kan bevæge sig på tværs. Atriumgården skal inkluderes i lokalerne. Lokalerne skal møbleres med fleksible møbler i samsvar med makerspacemetodikken.

Sagsfremstilling

Der forventes et merforbrug på anlægsprojektet Tønder Grundskole – Renovering af faglokaler. Merforbruget skyldes dels resultatet af den gennemførte licitation og dels nødvendige tilpasninger som følge af gældende brandkrav.

På baggrund af licitationen er der konstateret en budgetoverskridelse på 800.000 kr. Herudover er der identificeret en tillægsudgift på 100.000 kr. til opfyldelse af brandkrav i forbindelse med renoveringen. Det samlede forventede merforbrug udgør således 900.000 kr.

Økonomi

Der er ved anlægsprojektet Tønder Grundskole – Renovering af faglokale et samlet finansieringsbehov på 0,9 mio. kr. Anlægsprojekt 1045 Renoveringen af naturfaglokaler m.v. på Distriktsskolen Løgumkloster er ved at være afsluttet, og det samlede forbrug forventes at udgøre ca. 2,3 mio. kr. mod et afsat budget på 3,4 mio. kr. Der forventes således et mindre forbrug på ca. 1,2 mio. kr. Det oplyses, at det resterende mindre forbrug på anlægsprojektet, svarende til ca. 1,2 mio. kr., tilføres kassebeholdningen i forbindelse med aflæggelsen af regnskab 2026.

Rådighedsbeløbet på 900.000 kr. finansieres via kassebeholdningen og vil efterfølgende blive modsvaret af omprioritering af mindre forbrug på anlægsprojekt 1045 Renovering af naturfaglokaler m.v. på Distriktsskolen Løgumkloster.

Indstilling

Fagchefen for Skoler og Dagtilbud indstiller,

at der meddeles en tillægsbevilling på 900.000 kr. til den eksisterende anlægsbevilling, således at den samlede anlægsbevilling udgør 4,8 mio. kr. til projekt 1013 Tønder Grundskole – Renovering af faglokale,

at rådighedsbeløb på 900.000 kr. frigives,

at finansiering af rådighedsbeløbet sker fra kassebeholdningen, og

at indstillingen videresendes til Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning fra Børn- og Skoleudvalget, den 5. maj 2026, pkt. 4:

Indstillingen anbefales.

Beslutning

Indstillingen anbefales.

Claus Hansen deltog ikke i mødet.

Punkt 11: Udviklingsmuligheder Lakolk Butikscener

01.00.00-A00-1-20

Beslutningstema

I denne sag skal det besluttet, om sag vedrørende udmøntning af trafik/omdannelsesprojekt på Lakolk skal oversendes til budgetforhandlinger.

Historik

Kommunalbestyrelsen godkendte den 25. maj 2022 Mulighedsstudiet for Lakolk og den videre proces for udmøntning af studiet, der skulle foreslå og beskrive en række potentielle udviklingsprojekter på Lakolk.

Kommunalbestyrelsen godkendte den 25. januar 2024 Temaplanstrategien for udvikling af butikscener Lakolk til muliggørelse af projekter på Lakolk.

Den 13. november 2024 modtog Tønder Kommune afslag fra Erhvervsstyrelsen på ansøgning om projektet 'Udvikling af butikscener Lakolk' efter planlovens forsøgsordning for kyst- og naturturisme, hvilket skulle muliggøre etablering af et kvalitetsbadehotel. Investor trak sig umiddelbart derefter fra realisering af hotelprojektet.

På Økonomiudvalgets møde den 21. august 2025 blev det besluttet, at man skulle indgå i forhandlinger med Rømø Supermarked om at udarbejde en ny mageskifteaftale, med henblik på at skabe muligheder for udvikling på Lakolk.

På Økonomiudvalgsmøde den 23. april blev det besluttet, at Tønder Kommune indgår en mageskifteaftale med Rømø Supermarked.

Sagsfremstilling

Blandt andet som følge af udviklingsplanen for Rømø 2018-2025 har Tønder Kommune i en årrække arbejdet målrettet på at sikre udvikling af Lakolk Butikscener bl.a. ved en række større fysiske greb.

I Mulighedsstudiet af 2022 står det beskrevet, at man - udover ønsket om etablering af et moderne badehotel - ønsker at arbejde for:

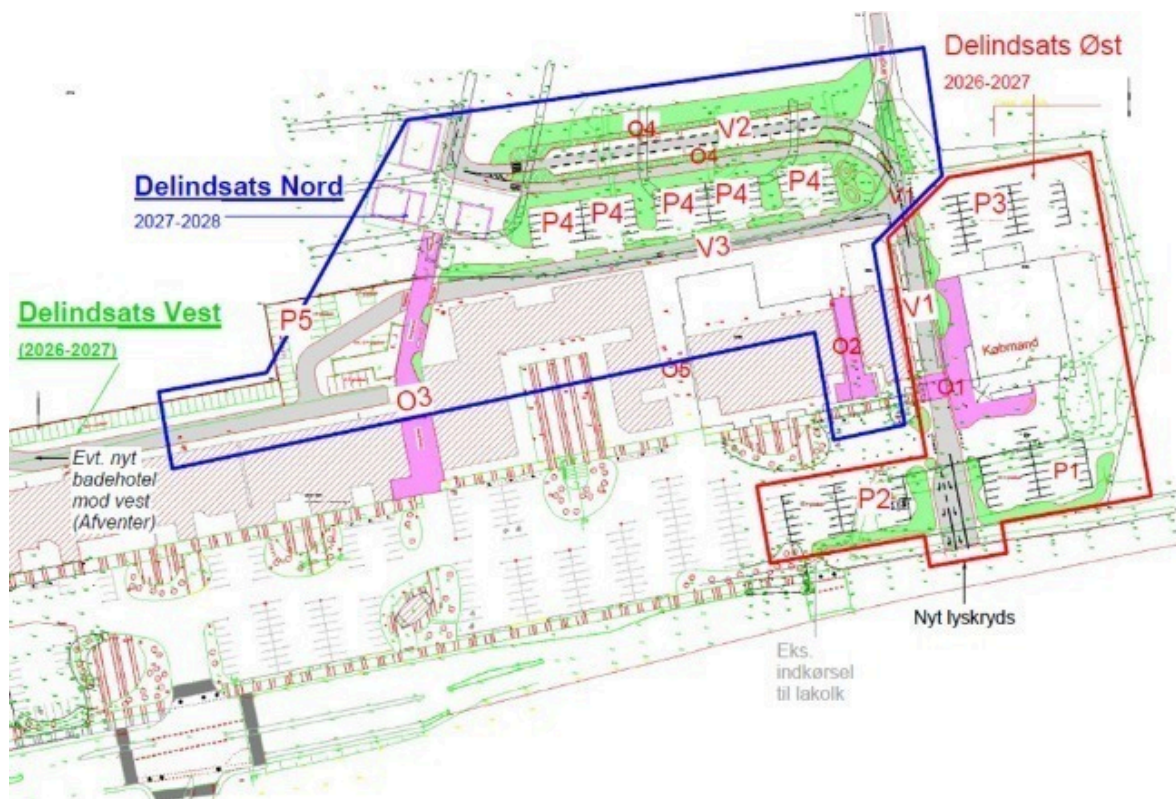
- Flytning af indgangen til campingpladsen. Den nuværende adgang til campingpladsen i den vestlige ende af butikscenret skaber trafikale udfordringer særligt på skiftedagen samt udfordringer for udeservering, gående samt vareindlevering. Det foreslås, at campingpladsens indgang flyttes til den østlige ende, at receptionen placeres bag butikscenret, at nyt fælleshus placeres i tilknytning til denne, og der etableres opmarchbåse på campingpladsen.
- Flytning af købmandsbutik. Købmandsbutikken foreslås flyttet til den østlige ende af butikscenret; dels for at løse trafikale udfordringer for parkering og vareindlevering, dels for at give købmanden plads til udvidelse, og dels for at give plads til et udviklingsområde for et kvalitetshotel. Samtidig foreslås det, at den østlige indkørsel fra Vesterhavsvej til butikscenretområdet flyttes længere mod øst for at optimere de trafikale forhold. Denne løsning forudsætter, at der opnås en planlægningstilladelse, da en ny adgangsvej skal etableres hen over den nuværende kanal, der er registeret som beskyttet natur og Natur 2000 område. I kanalen er desuden en højvandspumpe, som skal flyttes mod øst. Det forventes, at løsningen er mulig, og der kan identificeres erstatningsnatur. Alternativt vil der kunne arbejdes med brug af den eksisterende adgangsvej.
- Forskønnelse af butikscenrets bagarealer. Bagarealet anvendes til vareindlevering, affaldscontainere, medarbejder- og offentlig parkering. Omdannelse, forskønnelse og bedre udnyttelse kan give en bedre sammenhæng mellem butikscener og campingpladsen.

Økonomiudvalget har i april 2026 godkendt mageskifte med Rømø Supermarked, og ejeren har udtrykt ønske om at butikkens flytning igangsættes i efteråret/vinter 2026.

Forvaltningen foreslår, at processerne samtænkes med et trafikprojekt, som beskrevet i mulighedsstudiet. Dermed optimeres de trafikale forhold på Lakolk både for campingpladsens gæster, købmandsbutikkens kunder samt øvrige besøgende i området.

Overblik over delindsatser i omdannelsen af Lakolk (se bilag for en uddybende beskrivelse af delindsatserne, herunder økonomioverslag):

- Delindsats Øst - Flytning af Rømø Supermarked, etablering af nye parkeringspladser og en ny vejadgang mod øst med signalanlæg
- Delindsats Nord - Etablering af ny vejadgang til campingpladsen, vareindleveringsvej bag Lakolk Butikscenter, samt bygning af ny reception
- Delindsats Vest - Udvikling af vestligt område

Forvaltningen anbefaler, at der træffes beslutning om igangsættelse af Delindsats Øst snarest

Økonomi

En realisering af projektet vil kræve kommunal finansiering finansieret af kassebeholdningen, som vil blive refinansieret ved salg af hotelområdet.

Overslagene for delindsatserne er:

Delindsats Øst 9,5 mio. kr.

Delindsats Nord 17,0 mio. kr.

Delindsats Vest 3,0 mio. kr.

Derudover pågår der udarbejdelse af Lokalplan for Delindsats Vest for hotel og det samlede campingpladsområde samt øvrig myndighedsforberedende arbejder med finansiering fra Udviklingsplaner for Lakolk Butikscenter - med oprindeligt afsat beløb på 1.202.000 kr.

Lovgrundlag

Planloven

Rømø udviklingsplan 2025

Mulighedsstudie for Lakolk

Indstilling

Fagchefen for Plan, Klima, Byudvikling og Ejendomme indstiller,

at Delindsats Øst igangsættes nu og finansieringen drøftes på minibudgetseminaret for bevilling i august 2026, og at den videre indsats behandles ved budgetforhandlingerne for budget 2027.

Beslutning

Sagen videresendes til prioritering i forbindelse med budgetlægningen med baggrund i de faldne bemærkninger.

Claus Hansen deltog ikke i mødet.

Bilag

2026.05.13 - Plan vedr omdannelse af Lakolk.docm

Punkt 12: Anmodning om igangsættelse af planlægning for butikker ved Tjørnevej i Toftlund

01.00.00-A00-2-26

Beslutningstema

I denne sag skal det besluttes, om der skal igangsættes en planlægning for en nyt detailhandelsområde på Trekantsgrunden syd for Toftlund.

Historik

Tønder Kommune har længe arbejdet med detailhandel ud fra et langsigtet, strategisk perspektiv. Området er strengt reguleret af lovgivning, der begrænser butikkernes placering og størrelse (se bilag).

I 2019 fik Økonomiudvalget en konkret forespørgsel om etablering af dagligvarebutikker uden for den afgrænsede bymidte i Toftlund. Her blev der meddelt afslag på forespørgslen (se bilag).

Kommunalbestyrelsen godkendte den 25. maj 2020 Udviklingsplanen for Toftlund.

Forvaltningen har fået henvendelser om placering af dagligvarebutikker udenfor den afgrænsede bymidte ved trekantsgrunden og alternative placeringer, herunder ved golfbanen og i tilknytning til erhvervsområdet. Henvendelserne har enten ikke været tilstrækkeligt konkrete til politisk behandling, eller det er vurderet, at planlægning ville være i modstrid med anden lovgivning eller kommunalbestyrelsens tidligere beslutninger omkring placering af dagligvarebutikker udenfor Bymidten hvor dagligvarebutikker ikke ønskes.

I Tønder Kommune er der udarbejdet detailhandelsanalyser i 2008, 2016 og 2023, for at afdække omfanget af kommunens detailhandel og for at sikre en god og stabil fremtidig udvikling af fremtidens handelsliv i kommunen. I den seneste detailhandelsanalyse er en hovedanbefaling at undgå nye dagligvarebutikker uden for bymidterne.

Teknik, Miljø- og Klimaudvalget fik på mødet den 14. april 2026 orientering om Tønder Kommunes hidtidige praksis samt vidensgrundlaget for detailhandlens udvikling i Danmark, hvor de besluttede at Forvaltningen skulle fremlægge en fuld oplyst sag i maj vedrørende planprocessen for den givne ansøgning.

Sagsfremstilling

Tønder Kommune har modtaget et projektforslag om at etablere et nyt detailhandelsområde ved Tjørnevej i Toftlund (også kaldet Trekantsgrunden). Da arealet ligger uden for den eksisterende bymidte, kræver det en væsentlig ændring af de nuværende planer. For at realisere projektet skal kommunen udlægge et såkaldt "aflastningsområde", hvilket forudsætter et kommuneplantillæg og en ny lokalplan.

Efter planloven kan der udlægges aflastningsområder i byer, hvor der er et tilstrækkeligt kundegrundlag, blandt andet for at give plads til butikker, som ikke uden videre kan placeres i bymidten. Aflastningsområder kan imidlertid ikke udlægges til én enkelt dagligvarebutik eller til udelukkende dagligvarebutikker. Ved planlægning for et nyt aflastningsområde skal kommunen udarbejde en detailhandelsredegørelse, som belyser kundegrundlag, opland, behovet for nye butikker samt konsekvenserne for den eksisterende detailhandelsstruktur, herunder effekterne for bymidten. Der kan ved lokalplanlægningen ikke stilles krav om etablering af butikkerne, men alene sikre de planmæssige rammer derfor hvorefter det er op til grundejer af udnytte retten som lokalplanen giver mulighed for - helt eller delvist.

De eksisterende planforhold, kommuneplanens detailhandelsstruktur samt kommuneplanens mål for detailhandlen beskrives nærmere i et særskilt notat, der vedlægges sagen som bilag.

Ansøgning

Ansøgningen består af visualiseringer af området samt en detailhandelsredegørelse, et trafiknotat for planområdet og de tilstødende veje samt en støjrapport for planområdet.

I ansøgers detailhandelsredegørelse anføres det, at et nyt aflastningsområde vil kunne generere en omsætning på 50 mio. kr. Heraf forventes, at ca. en tredjedel af omsætningen hentes uden for Tønder Kommune, mens de resterende to tredjedele forventes hentet inden for kommunen, primært fra Toftlund, Agerskov og Arrild. Det fremgår endvidere af redegørelsen, at 45 % af omsætningen i det nye område forventes at komme direkte fra den eksisterende detailhandel i Toftlund bymidte.

Forvaltningens vurdering

Forvaltningen vurderer, at der mangler grundlag for at udlægge et nyt aflastningsområde med dagligvarebutikker, da planlovens detailhandelsbestemmelser kræver, at butikkerne ikke kan placeres i bymidten. Da der fortsat er ledig kapacitet og udviklingsmuligheder i Toftlund centrum f.eks. via sanering eller områdefornyelse bør ny detailhandel holdes her for at sikre en levende bymidte. Af ansøgers egen redegørelse forventes det, 45 % af omsætningen hentes fra den eksisterende bymidte, som kan skabe en væsentlig risiko for butiksød og funktionsudtynding for såvel dagligvarer som specialbutikker i bymidten. Vurderingen støttes af statslige anbefalinger fra 2025, der advarer om, at butiksspredning i mindre byer svækker de traditionelle bymidter. Dagligvarebutikker er med til at skabe liv og flow i bymidterne, som skaber grundlag for øvrigt liv i midtbyen, da folk derved kommer jævnligt. Samlet viser analyser og redegørelser, at dagligvarebutikker er vigtige at fastholde i bymidterne for at sikre en levende bymidte, der også efterspørges af nye borgere. Samlet set vurderes projektet at stride imod de tidligere politiske beslutninger for udvikling af Toftlund By samt detailhandelsstrategien for hele Tønder Kommune fra 2023.

Udviklingsplan Toftlund 2020–2030

Udviklingsplan Toftlund 2020–2030 har som bærende princip at styrke Toftlund som en levende hverdagsby, med en attraktiv og robust bymidte, hvor detailhandel og byliv understøtter hinanden. Udviklingsplanen lægger vægt på at koncentrere detailhandlen i bymidten, styrke handelsaksen, skabe et tydeligere bycentrum og udvikle opholds- og mødesteder, der kan understøtte aktivitet i byen også uden for butikkernes åbningstid, hvilket underbygges af dette citat fra udviklingsplanen:

"Dagligvare- og udvalgsvarerbutikker:

Igennem en årrække har forskellige butikskæder indenfor dagligvarer udvist interesse for at etablere butikker langs og tæt på de større indfaldsveje til Toftlund – dvs. placeringer uden for centerområdet. En fastholdelse og en styrkelse af butikslivet i centerområdet er afgørende for en positiv udvikling af Toftlund. Derfor bakkes der fortsat op om ICPs analyse fra 2016, der konkluderer at en placering af dagligvare- og udvalgsvarerbutikker udenfor centerområdet vil trække handel væk fra bymidten. "

Planfagligt råderum

Det er forvaltningens vurdering, at sagen principielt giver anledning til at tage valg for den fremtidige detailhandelsudvikling i Toftlund, der kan påvirke resten af Kommunens detailhandelsudvikling tilsvarende og der kan for sagen opstilles disse 3 scenarier:

- Scenarie A. er at beslutte, at igangsætte planlægning for et nyt aflastningsområde ved Tjørnevej og dermed undersøge, om der gennem kommuneplantillæg og lokalplan kan skabes planmæssigt grundlag for den ansøgte detailhandel indeholdende dagligvarebutik, boksbutikker og restauranter. En sådan beslutning vil indebære, at kommunen aktivt arbejder videre med at ændre den gældende detailhandelsstruktur og nærmere belyser de planmæssige, trafikale, miljømæssige og handelsmæssige konsekvenser af projektet.
- Scenarie B, er at forkaste ansøgningen på det foreliggende grundlag. Dette begrundes med, at der fortsat er udviklingsmuligheder for detailhandel i Toftlund bymidte, og at det ikke er tilstrækkeligt dokumenteret, at den ansøgte detailhandel ikke uden videre kan placeres i eksisterende centerområde. Ansøgers detailhandelsredegørelse viser, at en væsentlig del af omsætningen i et nyt område forventes hentet fra Toftlund bymidte, hvilket peger på en risiko for omsætningsforskydning, svækkelse af handelslivet i midtbyen og funktionsudtømmning af bymidten. Denne risiko er i overensstemmelse med de generelle tendenser, som fremhæves i den statslige detailhandelsredegørelse fra 2025. Endvidere har Udviklingsplan Toftlund 2020–2030 som bærende princip at koncentrere detailhandel og byliv i bymidten, styrke handelsaksen og udvikle et tydeligere centrum med opholds- og mødesteder.
- Scenarie C, hvor kommunen igangsætter planlægning i det ansøgte område for udvalgsvarer (boksbutikker) og fastfoodrestauranter samt igangsætter en kommunal udviklingsindsats i bymidten for at skabe rammerne for dagligvareudvikling igennem områdefornyelse eller tilsvarende greb.

Lovgrundlag

Forvaltningslov

Planlov

Miljøvurderingsloven

Indstilling

Fagchefen for Plan, Klima, Byudvikling og Ejendomme indstiller

at Udvalget vælger scenarie 1, 2 eller 3 for det videre forløb og

at sagen videresendes til Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning fra Teknik-, Miljø- og Klimaudvalget den 5. maj 2026, pkt. 11:

Flertallet af udvalget indstiller et præciseret scenarie C, hvor kommunen accepterer en igangsætning for planlægning i det ansøgte område for udvalgsvarer (boksbutikker) og fastfoodrestauranter, samt igangsætter en kommunal udviklingsindsats i bymidten for at skabe rammerne for dagligvareudvikling igennem områdefornyelse eller tilsvarende greb.

Jørn Andersen (Æ) indstiller scenarie A.

Beslutning

Økonomiudvalget indstiller at der arbejdes videre med Scenarie A

Claus Hansen deltog ikke i mødet.

Bilag

Detailhandelsanalyse Tønder Kommune 2023

Kommuneplan Notat TMK

Dagsordenspunkt fra Økonomiudvalgets møde 21. februar 2019

Toftlund, ny detailhandel_final.pdf

Rapport, Ekstern støj - Centerområde Toftlund - 20260216.pdf

Trafikanalyse_REMA1000_Toftlund_COWI.pdf

Rema 1000 - JV - Tjørnevej -side 01.pdf

Rema 1000 - JV - Tjørnevej -side 02.pdf

Rema 1000 - JV - Tjørnevej -side 04.pdf

Rema 1000 - JV - Tjørnevej -side 06.pdf

Rema 1000 - JV - Tjørnevej -side 07.pdf

Punkt 13: Forslag til kommuneplantillæg, lokalplan og miljørapport for Projekt #5A (VE2022) Borg-Visby vest

01.02.00-G01-12-23

Beslutningstema

Det skal i denne sag besluttes, om forslag til Kommuneplantillæg nr. 138-150 (Bilag 1) og Lokalplan nr. 172-150 (Bilag 1) for vindmøller ved Borg-Visby vest, samt den tilhørende miljørapport (Bilag 2 og bilag til rapporten i Bilag 4) skal sendes i 8 ugers offentlig høring.

Historik

NRGI Renewables A/S og Nordic Energy Advice ApS ansøger den 13. december 2021 om tilladelse til 9 vindmøller

Kommunalbestyrelsen godkender den 31. marts 2022 at indstille projektet til videre bearbejdning.

I juni/juli 2022 gennemføres af foroffentlighedsfase (idéhøring)

Kommunalbestyrelsen beslutter den 31. august 2022, at projektet oversendes til videre planlægning.

Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget godkendte i efteråret 2024, at Projektet deles op i to selvstændige projekter: Borg-Visby vest (omhandlende projekt med 6 møller) og Borg-Visby øst (2 møller).

Sagsfremstilling

Lokalplan nr. 172-150

Lokalplanen fastlægger, at planområdet må anvendes til opstilling af seks vindmøller på 185 m med tilhørende teknisk anlæg, transformerstation samt byggeri og anlæg, der er nødvendig for vindmølle anlæggets drift. Projektet forventes at have en installeret effekt 39,6 MW og en årlig produktion på 155.400 MWh om året (bilag 5).

Planområdet omfatter ca. 18. ha landbrugsjord mellem landsbyerne Borg og Visby. Lokalplanen fastlægger præcise placeringer af møllerne på en lige række samt tilhørende tekniske anlæg, herunder:

- Kranpladser på op til 3.500 m² pr. mølle
- Et teknikområde på ca. 5.000 m² til transformerstation med afskærmende beplantning af hjemmehørende arter.
- Interne grusveje på 3-3,5 km
- Nettilslutning via et ca. 2 km nedgravet kabel til transformerstation Visby.

Som en forudsætning for projektet nedlægges og nedrives beboelsen på fire ejendomme inden for 740 meter fra møllerne for at overholde gældende afstandskrav.

Kommuneplantillæg nr. 138-150

Kommuneplantillægget udlægger en ny kommuneplanramme (rammeområde 150.81.11) til tekniske anlæg (vindmøller) for at skabe det nødvendige plangrundlag for lokalplanen. Tillægget fastlægger rammer for anvendelse, maksimal højde på 185m og en støjkonsekvenszone hvor der ikke kan etableres beboelse inden for fire gange møllehøjden.

Miljørapport

Der er udarbejdet en samlet miljørapport, som indeholder både en miljøvurdering af planerne og en miljøkonsekvensrapport af det konkrete projekt (VVM). Rapporten belyser påvirkninger af:

- Befolkning og sundhed: Beregninger viser, at grænseværdier for støj og lavfrekvent støj er overholdt ved alle naboer. Der installeres skyggestop for at sikre, at ingen naboer får over 10 timers skyggekast om året.
- Landskab: Møllerne vil være markante i nærzonen, men vurderes at indpasse sig i et allerede teknisk præget landbrugslandskab.
- Natur: Der indføres periodisk stop af mølle 2, 3 og 5 af hensyn til flagermus. Påvirkning af Natura 2000 områder og beskyttede vandløb vurderes ikke at være væsentlig ved brug af afværgeforanstaltninger.

§25-tilladelsen

Forvaltningen har udarbejdet et udkast til en §25 tilladelse (Bilag 3), som fastsætter vilkår for bl.a.:

- Støj: Gældende støjkrav skal altid overholdes og dokumenteres med kontrolmålinger 3 måneder efter driftsstart.
- Skyggekast: Maksimalt 10 timer årligt sikres via automatisk stop-software.
- Flagermusstop: Natligt stop i sensommeren ved lunt vejr beskytter flagermus mod kollision.
- Grundvandssænkning i anlægsfasen: Vand fra udgravninger nedsives lokalt for at beskytte vandløb og natur.

Lovgrundlag

Planloven

Miljøvurderingsloven

Indstilling

Fagchefen for Plan, Klima, Byudvikling og Ejendomme indstiller,

at forslag til Kommuneplantillæg nr. 138-150 og Lokalplan nr. 172-150 samt miljøvurderingen sendes i 12 ugers offentlig høring på grund af sommerferieperioden, og

at indstillingen videresendes til Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning fra Teknik-, Miljø- og Klimaudvalget den 5. maj 2026, pkt. 12:

Udvalget anbefaler indstillingen med bemærkning om, at der stilles vilkår om behovstyret hindringslys i vindmølleprojekter.

Beslutning

Indstillingen anbefales.

Claus Hansen deltog ikke i mødet.

Bilag

Bilag1_2245_Forslag til LP_KPT - Vindmøller ved Borg-Visby vest_E

Bilag2_2245_Miljørapport - Vindmøller ved Borg-Visby vest_D

Bilag3_UDKAST § 25-tilladelse

Bilag4_Samlede bilag til Miljørapporten Borg-Visby vest

Bilag5_2245_Ikke-tekniske resumé_B

Punkt 14: Anlægsbevilling og frigivelse af midler til vandløbsprojekt i Landeby Bæk

06.02.10-P20-3-21

Beslutningstema

I denne sag skal der træffes beslutning om der skal gives en anlægsbevilling og frigives midler til at gennemføre et vandløbsprojekt i Landeby Bæk, også kaldet Kisbæk.

Sagsfremstilling

Landeby Bæk er i dårlig økologisk tilstand jf. den seneste vurdering i vandområdeplanerne. I VP3 før genbesøget var vandløbet udpeget til en restaureringsindsats, men den er fjernet i forbindelse med genbesøget. Tønder Kommune ønsker derfor at forbedre de fysiske forhold og skabe bedre levevilkår for fisk og smådyr i vandløbet og dermed gøre det muligt at opnå god økologisk tilstand.

Projektet har tidligere været i 8 ugers høring. På baggrund af de indkomne høringssvar er projektet blevet justeret. Blandt andet er der ændret på kravene til placering af skjulesten, der er indført håndvedligeholdelse på stryget, der åbnes for mulighed for hyppigere tømning af sandfanget, og der er lavet justeringer i det fremtidige regulativ for strækningen.

Projekts indhold

Tønder Kommune ønsker at forbedre de fysiske forhold i vandløbet ved følgende indsatser:

- at fjerne et eksisterende betonstem,
- at etablere et 50 meter langt sandfang,
- og at etablere et 227 meter langt gydestryg med gydegrus og skjulesten.

Gydestryget overgår fremover til håndvedligehold.

Formålet er at forbedre de økologiske forhold og dermed hjælpe vandløbet med at nå målsætningen om god økologisk tilstand.

Kommunen er bygherre på projektet og har indhentet tre tilbud, med billigste pris som tildelingskriterie. Projektet gennemføres på baggrund af frivillige aftaler med lodsejerne.

Anlægsarbejdet forventes igangsat i sensommeren 2026.

Økonomi

Der er på investeringsoversigt 2026 afsat et rådighedsbeløb på 0,921 mio. kr. på anlægspuljen "Pulje Miljø og Natur". Det er fra denne pulje projektet ønskes finansieret.

De samlede udgifter til rådgivning, anlægsarbejde og lodsejererstatning er beregnet til ca. 285.000 kroner ekskl. moms.

Driftsomkostningerne øges med ca. 10.000 kr. årligt til håndvedligehold af gydestryget og tømning af sandfanget, hvilket er del af de afledte driftsudgifter på den anførte anlægspulje.

Lovgrundlag

Lov om vandplanlægning.

Indstilling

Fagchefen for Klima, Plan, Byudvikling og Ejendomme indstiller,

at der gives en anlægsbevilling til realisering af vandløbsprojekt i Landeby Bæk på 285.000 kr.,

at finansieringen sker fra anlægspuljen "Pulje Miljø og Natur" og frigives til projektet, og

at indstillingen videresendes til Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning fra Teknik-, Miljø- og Klimaudvalget den 5. maj 2026. pkt. 15:

Indstillingen anbefales.

Beslutning

Indstillingen anbefales.

Claus Hansen deltog ikke i mødet.

Bilag

Bilag 1, oversigtskort

Punkt 15: Lukket

13.06.02-G10-15-24

Punkt 16: Lukket

82.02.00-G10-1-25

Punkt 17: Lukket

13.06.02-G10-13-25

Punkt 18: Underskriftsark

00.22.00-P35-4-25

Beslutningstema

Udvalget skal godkende beslutningsprotokollen.

Sagsfremstilling

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert udvalgsmedlem underskrive digitalt ved at trykke "Godkend".

Beslutning

-